

Sisäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 5.11.2014

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ UUDEKSI RAHANKERÄYSLAIKSI

Rahankeräyslainsäädännön uudistaminen on kannatettava, perusteltu ja tarpeellinen hanke. Uudistamisen tavoitteena pitää olla rahankeräystoimintaan liittyvien käytäntöjen selkeyttäminen ja yhdenmukaistaminen.

Rahankeräyslain uudistamisessa on pidettävä huolta lahjoittajien luottamuksen, keräysturvallisuuden ja keräyskohteiden yleishyödyllisyyden periaatteista.

Hallituksen esitys uudeksi rahankeräyslaiksi sisältää paljon hyviä ja toivottuja muutoksia. Esityksessä on kuitenkin vain osittain huomioitu uudet keräystoiminnan muodot ja monipuolisuus sekä valtioiden rajat ylittävät kampanjat ja niihin liittyvät keräykset. Hallituksen esityksessä on useita puutteita.

Vähentämällä esitetyllä tavalla keräystoiminnan sääntelyä ja valvontaa, voidaan joutua tilanteeseen, jossa muun lainsäädännön tulkinnoista johtuen kolmannen sektorin toimintaedellytykset heikkenevät ja samalla rajoitetaan vapaata kansalaisaktiivisuutta. Tämä ei ole yleisen edun mukaista, koska se ei edistä eikä tue demokratian toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa.

Verotukseen liittyviä kysymyksiä ei ole lakiesityksessä huomioitu riittävällä tavalla. Mikäli rahankeräyksiä voidaan järjestää myös muihin kuin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, joudutaan jokaisen keräyksen kohdalla erikseen arvioimaan sitä, ovatko keräyksellä saadut varat verotettavaa tuloa, lahjoituksia vai hyväntekeväisyyteen tarkoitettuja avustuksia. Laki valkeuttaisi tulkintaa siltä, mikä varainhankinta on vastikkeellista, mikä vastikkeetonta ja mihin pitää tehdä rahankeräysilmoitus ja mihin ei. Esimerkiksi tuotemyynti, järjestöjen omissa tilaisuuksissa järjestetyt keräykset sekä lahjoitusten vastaanotto voivat sekoittaa keskenään eri viranomaistahojen tulkinnoissa.

Useiden rekisteröityjen yhdistysten ja säätiöiden osalta verotuskäytäntöjen muutos tarkoittaisi toimintaedellytysten huomattavaa kaventumista. Seurauksena voi olla kaikkein heikoimmassa asemassa olevien auttamiseen tarkoitettujen resurssien väheneminen ja toiminnan rahoituksen siirtyminen nykyistä enemmän valtion ja kuntien vastuulle.

Lakiesityksessä on tehty rajauksia rahankeräystoiminnan, vaalirahoituksen ja esimerkiksi hyväntekeväisyyskonserttien välillä. Perustelut tehdyille rajauksille ovat heikot. Todennäköistä on, että rajaukset mahdollistavat uudenlaista verosuunnittelua järjestöille ja yrityksille.

Kansalaisnäkökulmasta on vaikea ymmärtää esimerkiksi sitä, miksi vain tiettyihin vaaleihin liittyvät rahankeräykset olisivat erillisen lainsäädännön mukaista vaalirahoitusta ja miksi osassa (myös vaali-) kampanjoita noudatettaisiin esitettyä rahankeräyslakia. Uudistuksen yhteydessä olisi hyvä tilaisuus ennakoita ja mahdollistaa esimerkiksi osuuskuntien, järjestöjen ja kirkollisiin vaaleihin liittyvä rahankeräys ja kampanjointi muita vaaleja vastaavilla tavoilla.